

Méontologie - počátky u Aristotela

Aristotelés byl zřejmě prvním myslitelem ve starém Řecku, který vymezil jeden speciální směr či způsob filosofického zkoumání či bádání, a snad měl dokonce na mysli i jakousi filosofickou „vědu“ (disciplínu), které bychom dnes mohli přiznat i my pojmenování „ontologie“, i když to od Aristotela nepochází (od něho ovšem nepochází ani termín „metafyzika“ aj.). Vymezil tuto disciplínu jako tu, která se zabývá jsoucím jakožto jsoucím; tak aspoň to běžně překládáme konkrétně do češtiny (řecky to znělo *to on hé on*). Tento překlad má ovšem jednu vadu, totiž že formálně logicky vylučuje možnost zabývat se jsoucím jakožto nejsoucím (neboť žádné jsoucí nemůže být zároveň nejsoucím). Proto lze za lepší překlad považovat ten, který o této disciplíně mluví jako o té, která se zabývá jsoucím, pokud jest. Tento lepší překlad totiž připouští možnost zabývat se určitým jsoucím také, pokud není. To už nezní tak protismyslně, neboť všichni přece ze zkušenosti dobře víme, že některá „jsoucí“ (jsoucna) už byla, ale pominula, i když kdysi jednou vskutku byla. A protože Aristotelés se velice zajímal o pohyby a jejich povahu, je zřejmé, že je považoval za skutečné a tedy za hodné filosofického zájmu. Zdá se proto, že pohyb v čase by mu býval neměl být cizí, neboli že minulost by (v souvislosti s tímž jsoucím) musel považovat za jinak jsoucí než aktuální přítomnost. Což je první krok od ontologie Eleatů k jakési méontologii resp. k její první „rovině“ či „úrovni“.

(Písek, 150705-2.)